

DISSERTATIO ACADEMICA,
OBSERVATIONES NONNULLAS:
DE:
*FUNDAMENTO OBLIGATIONIS
PACTORUM PERFECTÆ.*

Exhibens,

Quam:

Conf. Ampl. Facult. Philos. Aboëns.

P.RÆS.I.D.E.

*MAG. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,*

ELOQV. PROF. REG. ET ORD. REG. ACAD. LITT. HUMAN. HIST.
ET ANTIQVIT. NEC NON R. SOC. SCIENT. UPSAL. MEMBRO.

PRO GRADU

Publico Examini modesto offert

FRIDERICUS BERGMAN,
Borea-Fenno,
In Auditorio Mathem. die 13 Junii 1798.

ABOÆ,

Typis FRENCKELLIANIS.

INSTITUTIO ACADEMICA
SCHOOL OF THEOLOGY
UNIVERSITY OF TORONTO
PRESIDENT AND PROFESSOR
HENRICO GABRIEL
PROFESSOR
PRO GRADU
PRO FRANCIS BERGMA
PRO FRANCIS BERGMA
PRO FRANCIS BERGMA
PRO FRANCIS BERGMA

VIRO

ADMODUM REVERENDO ATQUE PRÆCLARISSIMO
DOMINO

MAG. CAROLO
BERGMAN,

Pastori Ecclesiarum qvæ Deo in Korpo & Houtskär
colliguntur meritissimo,
Parenti Optimo.

Beneficia Tua, Parens Optime, mihi præstata, vere
Paterna, memoria repetenti, nullum potest vel sanctius
vel jucundius officium videri, quam pietatis colendæ stu-
dium summum, in Parentem non prudentia minore quam
affectu liberorum suorum felicitati jugiter consulentem.
Admonet enim pia mens, non modo quam diligenter, a
prima usque ætate, consiliis & monitis saluberrimis vi-
am, quam ingredi decet virtutis non minus quam litte-
rarum studiosos, mihi monstrasti; sed etiam quanto la-
bore, quo studio, quibusque impensis, felicitati meæ fun-
dandæ postea, Matris etiam dilectissimæ socia opera, ni-
mium eheu! mature nobis eruptæ privatus, incubuisti.
Quam ob caussam, post Deum O. M. pro omnibus, quæ
in vita mihi contingent bonis, Tibi imprimis, Parens
Indulgentissime, grates habere devotissimas nunquam desi-
nam

nam; nihilque erit mihi letius, quam easdem quavis:
occasione significare. Ego exhibere. Excipias igitur benigna:
fronte, quam Tibi nunc offerro. Dissertationculam, illam
quoque Tuarum fructum curarum atque liberalitatis;
cui nullum sane aliud Nomen vel majori jure vel liben-
tiore animo praesigere potui: qui ex imo pectore assidu-
us opto, velit Summum Numen Te diu nobis, qui Tui
sumus, salvum Ego incolumem servare, ac omnigena orna-
re felicitate! Cujus voti compoti uberrima laetandi ma-
teries nunquam deerit.

Parentis Optimii

Filio obedientissimo,
FRIDERICO BERGMAN.

§. I

Quotquot doctrinam de obligatione quam gig-
nunt *Pacta*, honeste inita, explicant; uno qua-
si ore consentiunt, *Officium* eadem servandi esse,
ut loqvuntur, *Perfectum*, h. e. tale, ut ad illud præ-
standum cogi recte queāmus, sive ut in Statu Na-
turali nostra vi, in civili autem magistratus ope, ejus
præstatio extorqueri possit. Ubi vero argumenta, qui-
bus asserti hujus muniri solet veritas, expenduntur;
non modo varia admodum, sed etiam multa ejus esse
indolis reperiuntur, ut obligari quidem nos ad *Pacta*
servanda doceant, sed hanc obligationem esse *Perfe-*
ctum, simul non evincant, adeoque manca sint & ve-
rum scopum non feriant. Oblivisci viri eruditii viden-
tur, non id tantum in hac disputatione agi, ut ostendatur,
honestatem & æquitatem reqvire, ut fidem
datam exsolvamus; sed docendum esse simul, ea frangen-
da nos injuriam alteri facere, h. e. eum invadere, quod
suum est ei eripere conari, adeoque in statum defensio-
nis eum conjicere, in quo constituto ei vim vi repel-
lere inculpataque uti tutela liceat. Ad vim enim recur-
rendi Lex Naturæ nobis nulla alia conditione im-
pertit facultatem, nisi ut nos nostraque contra inju-
stum aggressorem tueamur. Ut itaque possit recte de-

A

mon-

monstrari, *Officium* quoddam esse *Perfectum*, ostendatur oportet, ejus violationem involvere vim vel injuriam nobis. (vitæ, corpori, libertati, famæ, bonis nostris) illatam. Frustra enim de *officio* constituendo *perfectio* qvæstio est, qvantumvis solide demonstretur ejus neglectum officiis repugnare, adversari Naturæ consilio, contrarium esse humanitati &c. nisi planum simul fiat, illum vim involvere alteri injuste illatam. Qvo fundamento distinctio *Officii* in *Perfectum* & *Imperfectum*, (*cogens* & *non cogens*, *justitiae* & *humanitatis*, *negativum* & *positivum*) tota nititur. Unde patet, non modo opus non esse multis argumentis, quæ coacervari solent, acutem non tangentibus, (partim frustraneis, partim superfluis); sed iis cumulandis tenebras etiam fæpe rei obduci, & verum scopum oculis eripi. Qva re moti, specimen aliquod industriae literis navatae edituri, hanc materiam in qva vires pericitatemur elegimus, cum veram explicare rei rationem, tum minus commoda qvædam ejus proponendæ consilia expendere, paucis conaturi.

§. II.

Definitionem *Pacti*, æqve ac conditiones ad verum legitimumqye Pactum pertinentes, ut notas præsupponimus. (a). Tale autem Pactum cum alijs initum, ut sancte servetur, non modo *Officium* esse, sed etiam

Per-

(a) Vid. GROTIUS *de Jure Belli. & Pacis* Lib. II. Cap. XI. & XII; PUFENDORF *de Jure Naturæ & Gentium* Lib. III, C. IV; Lib. V. C. II sqq;

Perfectum, facile animadvertisimus, si attendamus, quid in illo contrahendo fiat? Nempe alter contrahentium rem aliquam, cuius est Dominus, aut jus aliquod ad se pertinens ac de quo disponere sibi licet, in alterum ita transfert, ut in hujus jam potestatem transeat & plane fiat suum; similique modo ille ab hoc vicius in rem aut operam hujus antea potestati subjectam, dominium accipit. Recte autem observavit Philosophi, hoc ad vim dominii in primis pertinere, ut rem ab alienare & in alium transferre, recte queamus (b). Quo jure ubi usi fuimus, & sic rem in alterum transtulimus, illico nostrum in eam cessat dominium, & alter justus ejus fit dominus. Qvam ob causam dominus prior non majus postea in illam jus habet, qvam in rem quamcunque dominio alterius subjectam. Si itaque ille eam huic adimere conatur, æque eum laedit & invadit, ac si alias quascunque ejus res arripere, aut jura ejus violare tentet; contra qualem violatorem sive aggressorem, Lex Naturalis permittit nobis vim adhibere, & sic nostra tueri. Perinde autem est, sive de jure in operam aliquam

A 2

no-

(b) GROTIUS l. c. L. II. C. VI. §. 1, & locus ARISTOTELIS ibi citatus. Cfr. PUFENDORF l. c. L. IV. C. IX. §. 1, 2. Ad libertatem hominis hoc maxime pertinet, ut jus suum vel ipse conservare, vel in alium transferre possit; qui cum illud acceptavit, (nullo alieno jure laeso), æque suum fit ac res ab eo primum occupata. Qui jus suum in rem aliquam extinguere illamque alteri cedere nequit, ille rei perfectus non est dominus.

nostram aut laborem alteri a nobis conceffo, sive de aliqua re nostra ei data, quæstio fuerit. Commoda enim ex alterius, quam nobis addixit, opera, ad nos redundatura, instar bonorum nostrorum æstimare licet. Qibus nos privare studens, sive ea injuste detinens, æque nos laedit, ac si alia quæcunque nostra bona nobis adimere, aut ea detinere, ab eorumque usu nos arcere, conatur. Quare tali in casu, si leviora non sufficiunt remedia, violenter jus suum vindicare, Legi Naturæ haudquaque repugnat, nec Pacti violatori, qua tali, ab eadem Lege tutela præstat. Neque indeoles obligationis & juris ex Pactis nati inde mutatur, si res nobis data adhuc vel apud eum remanet, quocum conventum fuit, vel apud alium quemcunque servatur. Utroque enim in casu verum tamen atque legitimum in rem dominium ei competit, cui illud pacto delatum fuit. Nec minus invitio est, qui alium a re sua fruenda impedit, quam qui alii rem illius in Domo vel arca servatam eripit. Non enim locus, ubi res est, sed jus sibi competens, limites definit, dominio cujuscunque hominis circumfertos.

§. HI.

Adeo simplex, plana atque idonea hæc nobis ratio videtur rem explicandi; ut mirum sit, eam vel apertius propositam vel communius receptam & constantius adhibitam vulgo non fuisse, quam factum esse, solennes Philosophorum disputationes docent. Haud

ud fugit res GROTIUM; qui tamen paucis tantum illam significavit (a). PUFENDORFIUS, licet rationem GROTIU
& afferat & probet, (b), tamen argumentis a neces-
sitate Factorum servandorum ad socialitatem tuendam
humanam petit, (utpote summo suo doctrinæ mor-
alis principio proprioribus), in primis niti videtur (c).

A 3

Unde

(a) "Voluntate, inquit, sufficienter significata transfer-
"ri rei dominium potest. Quidni ergo possit trans-
"ferri jus in Personam, aut ad transferendum domi-
"nium, aut ad aliquid agendum, quippe cum in ac-
"tiones nostras par jus habeamus atque in res no-
"stras". L. c. C. XI. §. 1. n. 3. Cfr §. 4. n. 1.

(b) L. c. L. III. C. V. §. VII. Quo etiam pertinere vi-
detur, quod alibi habet: "quæ pacto interveniente de-
"bentur, ni ultro exhibeantur, per vim extorquere
"fas est. Sicut & vi defendi possunt bona quæcunque
"a nobis possessa, ubi ab altero per injuriam impe-
"tuntur". L. c. C. IV. §. 6.

(c) L. c. C. IV. §. 1 & 2. "Pacta. ait, sancte observan-
"da esse, sociabilis natura hominis requirit. Citra hoc
"enim si esset, plurima pars utilitatis periret, quæ hu-
"mano generi ex communicatis invicem officiis ena-
"scitur. Ni quoqve promissa servandi necessitas foret,
"hautquidquam liceret rationes suas firmiter aliorum
"hominum subsidiis superstruere. Quin & ex decepta
"fide justissimæ querelarum bellique causæ pullulare
"sunt idoneæ. Nam ubi ego ex pacto aliquid præsti-
"terim, altero fidem fallente; mea mihi res aut opera
"frustra periit. Sin vero nihil adhuc præstisti, rationes
"tamen & destinata mea turbari molestum est, cum
"alio modo rebus meis potuisse consulere, nisi iste

Unde nec vim hujus officii perfectam satis distincte explicuit atque demonstravit. Cujus vestigiis multi alii institerunt (d); ita rem proponentes, ut veram &

"mihi sese obtulisset. Et indignum est ludibrio haberι,
"quia alterum cordatum ac bonum virum credidi".
Quod ejus ratiocinium multo etiam debilius atque languidius proponit HEINECCIUS *Prælect.* ad *Pufendorffii de off. Hom. & civis L. I. C. VIII §. 3 & 4,*
p. 151 sqq.

(d) Ita BURLAMAQUI (*Principes du droit de la Nature & des Gens*, P. IV, Ch. IV. §. VII). dicit: "Afin que les conventions produisent les avantages, dont nous avons parlé, il est absolument nécessaire que les hommes soient fidèles à leurs engagements. C'est donc une loi du Droit Naturel, que chacun tienne inviolablement sa parole, ou qu'il effectue ce à quoi il s'est engagé. La nécessité & la justice de cette loi est manifeste. Anéantissez la fidélité dans les conventions, & il n'y aura plus ce commerce de services, sur lequel roule la vie humaine, toute confiance s'évanouira, & l'on sera forcé d'avoir recours à la violence pour se faire rendre justice. L'Égalité naturelle & l'obligation de ne faire mal à personne, prouvent encore la nécessité de ce devoir. Enfin la pratique en est d'une nécessité si pressante pour le bonheur des hommes, que l'obligation qui en résulte est une obligation parfaite & rigoureuse, en sorte que l'on peut employer la contrainte, ou l'autorité d'un supérieur commun, pour en obtenir l'execution". Cfr. etiam HUTCHESON *Système de Philosophie Morale* Tom. II, L. I, Ch. I, § 1, & FEDER *Lehrbuch der Praktischen Philosophie, Recht der Natur*, I Th. II Hauptst. I Abschn. §. 18, obom oīs

& idoneam maxime caussam juris, vim contra officii
hujus violatores adhibendi, non exhibeant (e). Propri-
us ad veram rationem accedit *Wolffiana Schola*, qvæ
recte ponit, Pacto semper *jus in alterum transfer-
ri*, ac qvod antea alienum fuit, fieri nostrum; unde qui
pactum

(e) Ad eandem hanc classem referenda qvqve nobis
videtur ratio a Cel. FERGUSON adducta, qvam ample-
ctitur atqve defendit etiam præclarus suus Interpres Ger-
manicus Cel. GARVE. Ita autem ille: "Der Grund aller
"verabredeten Verpflichtungen liegt in dem Rechte,
"das jeder Mensch hat, die Vollziehung dessen zu fo-
"dern, dessen gewisse Erwartung der andre bey ihm
"veranlasset hat". (*Grundsätze der Moralphilosophie*, v
Th. VIII, C II Abschn. §. 1.). Qvæ porro confirma-
re atqve contra disputationem Cel. Mosis MENDELS-
SOHN. (*Jerusalem* p. 50 sqq.) defendere nititur Cel.
GARVE in additamentis ad egregiam suam interpreta-
tionem Germanicam librorum CICERONIS de *Officiis*
(*Philosoph. Anmerkungen und Abhandlungen Zu Cicero's Büchern von den Pflichten*. Anm. Zu dem 1 Buche
p. 95 sqq. Ed. II.). Contendit autem exspectationem
illam, qvam meum promissum in animo alterius
excitavit, hanc habere vim, dass er nunmebr (ut ver-
ba jacent) seine maassregeln nimmt, zufolge dessen,
was er von meinen künftigen Handlungen zu wissen
glaubt. Dass, wenn er in dieser Voraussetzung, zur
Ausführung schreitet, und ich dann das Versprochene
nicht leiste, zeit und mübe, und oft ein theil seines
Eigentiums verlobren sind; woraus erstlich ein schaden
für die person selbst erwächst, der mehr oder weniger un-
wiederbringlich seyn kan; fürs andre, wenn dies bâfig

pactum violat, nobis nostrum vult eripere, adeoqe
nos lredit & justam nobis dat belli caussam. Qvæ accurate
sic disputantur & ad rem apposite; per minutas ta-
men

vorkommt, eine abneigung bey andern, sich in gesell-
schaftliche geschäfte, zu welchen mehrere mitwirken
müssen, einzulassen. Und dies würde am ende, wenn ver-
sprechungen von jedermann für unverbindlich angesehen,
und also die mitwirkung anderer in jedem falle unsicher
würde, alle Gesellschaft zerstören. Nec nobis qvidem
ratio Mendelsobniana omnino placet, qui haud perspi-
cimus, qva re Wolffianæ illi præstet, qvippe quam cum
qvæ de potestate nostra decidendi in casu collisionis ju-
rium, nec non de jure imperfecto, qvod alii jam
antea in illam habeant, disputat, ad subtilitates per-
tinere hoc loco haud necessariæ, putemus: cum facta
juris nostræ translatio a nostra parte, & acceptatio
eius ab altera, planam atqve simplicem exhibeat ra-
tionem, cur jus antea nostrum in aliud transierit,
qvo itaque illum fraudare sine injuria haud possimus.
Sed Cel. GARVII disputatio, (recte observante Cel.
MENDELSSOHN), hoc defectu aperte laborat, qvod im-
perfecte qvidem nos obligari ad fidem pactorum præ-
standam docet, sed hoc officium esse Perfectum sive
cogens, haud efficit. Ac vere is, qui librum Mendels-
sobnianum in Biblioteca German. Universali (Allgem.
Deutsche Bibliothek, 60 Band, 11 Stück) recenset, p.
315 sqq. observat, 1:0 expectationem illam ex promis-
io alieno natam, interdum nobis damnum gignere,
licet nulla obligatio perfecta aliquid nobis præstandi,
alteri injungatur; ut jus contra nobis acquireti
perfectum potest, licet nullum damnum ex fraude

men conclusiones, more hujus Scholæ, atqve ortas
inde ambages, proposita (f).

§. IV.

Causa igitur, cur ex pacto qvisque obligatio-
nem nasci sentiat illud servandi, ac jus præstationem
ejus a compaciscente exigendi, tam remota animo
nostro non obvenit, ut ex ratiociniis demum, qvi-
bus hujus officii ad sociabilitatem humani generis tu-
endam necessitas ostenditur, arcessenda sit. Qvod fi-
dem fibi datam violari homo ægre ferat, eaqvæ re-
fese lædi putet, ac alterum ut aggressorem suum con-
sideret (qvod recte PUFENDORFFIUS l. c. significat),
inde est, qvod per pactum fese verum dominium at-
que jus in rem sic fibi concessam acquisivisse sentiat, ab
altero non sine manifesta injuria violandum. Nec mi-
nus alter, conscientia sua teste, se jus compaciscen-

B

tis.

captis consiliis, ob fidem ab altero neglectam, gignan-
tur. 2:o ex *Fergusoniana* illa ratione jus tantum se-
qui damni reparationem, ex frustrata exspectatione
orti, a pacti violatore exigendi; non vero effici, ip-
sius promissi præstationem, per hoc immediate, qvod
tamen sensus hominum communis urget, nobis in-
jungi.

(f) Vid. ex. gr. KOEHLERI *Juris Naturæ Exercitationes*,
§. § 1252, 1303, 1304, 1310, 1311, 1317, 1317,
1319; & SCHUBERTI *Philos. Præctica*, §§. 1176 — 1201.

tis sine illius læsione, minuere haud posse, facile reperit. Qvæ aperta & proxima ratio est sanctitatis pactorum agnoscendæ. Unde simul obligationis ipsius natura, & officii inde fluentis vis perfecta sive cogens dispalescit; ita ut ad alia vel longius petita vel debiliora principia, in hac doctrina proponenda atque stabienda, recurrere opus haud sit.